

Súkromná základná škola s materskou školou Marie Montessori

Obsahový a výkonový štandard

OBČIANSKA NÁUKA pre 7. – 9. ročník

Komparácia vzdelávacích štandardov predmetu občianska náuka v ŠVP a v ŠkVP: obsahové a výkonové štandardy uvedené čiernou farbou písma sú totožné v oboch typoch programov, obsahové a výkonové štandardy vyznačené červenou farbou sú v ŠkVP zaradené nad rámec ŠVP (prípadne žltou farbou ak v ŠkVP absentujú).

Obsahový štandard Občianska náuka, 7. ročník	Výkonový štandard
Sociálne vzťahy v spoločnosti Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou
Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr. Vníma seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti.
Veľké spoločenské skupiny	Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti. Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca.
Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny	Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien. Pozná hlavné príčiny sociálnych zmien.
Prirodzený pohyb obyvateľstva	Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva. Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti.
Štruktúra obyvateľstva – rasy, národy	Pozná hlavné náboženstvá. Chápe úlohy náboženstva v modernej spoločnosti. Vie odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.
Kultúra, multikultúrnosť	Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnu rozmanitosť. Vie prejavovať hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.
Sociálne a politické napätie v spoločnosti – vojny, terorizmus...	Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť. Pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu.
Občiansky život ako proces formovania demokracie Občan, občianstvo	Vie vysvetliť vzťah medzi občanom a štátom. Pozná vznik a vývoj občianstva. Vie vymenovať znaky štátu prospešného pre občana.

Proces formovania občianskej spoločnosti	Pozná korene občianskej spoločnosti. Vie porovnať postavenie občanov v Aténskej demokracii a Rímskej republike.
Vznik štátu	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku štátov. Vie vysvetliť pojem štát. Vie vymenovať znaky štátu.
Právny štát	Pozná korene právneho štátu v antickej spoločnosti. Vie vymenovať znaky právneho štátu. Vie v konkrétnych situáciách rozlišovať či ide o právny štát.
Ústava Slovenskej republiky	Chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.
Kto nám vládne (Štátna moc)	Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie vymenovať úlohy parlamentu. Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte. Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov.
Demokracia, jej vznik a vývoj	Vie vysvetliť význam slova demokracia. Pozná korene demokracie. Vie vysvetliť priamu a nepriamu demokraciu a uviesť príklady.
Princípy demokracie	Vie vymenovať princípy demokracie. Vie posúdiť podľa konkrétnych situácií stav demokracie v krajine.
Čo je a nie je demokracia	Vie, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu. Rozumie pojmu politická pluralita.
Voľby, volebné právo	Vie vysvetliť čo znamená všeobecné a rovné volebné právo. Vie vysvetliť význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti.
Parlamentné, komunálne voľby	Pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami. Zaujíma sa o komunálne voľby v obci.
Štátna správa, samospráva	Vie rozlíšiť orgány štátnej moci od samosprávnych orgánov. Pozná starostu svojej obce. Zaujíma sa o činnosť obecnej samosprávy.
Čo sú ľudské práva a slobody a prečo sa o nich učíme	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR -II. Hlava jednotlivé skupiny práv. Vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach.
Základné dokumenty ľudských práv	Pozná základné dokumenty ľudských práv. Pozná inštitúcie ochraňujúce ľudské práva.
Patria aj deťom ľudské práva?	Pozná svoje práva. Vie posúdiť situácie kedy sú práva detí porušované. Vie, na ktoré inštitúcie sa môže obrátiť pri porušovaní svojich práv.
Niet práv bez povinností a zodpovednosti	Chápe spätosť práv a povinností. Uplatňuje zodpovednosť voči právam ostatných v bežnom živote
Záujmové a občianske aktivity, činnosť mimovládnych organizácií	Pozná najdôležitejšie mimovládne organizácie v SR. Vie rozlišovať medzi občianskymi aktivitami.
Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť Triedny žiaci a školský parlament	Chápe podstatu dobrovoľníckej a charitatívnej činnosti. Zaujíma sa o možnosti pomáhať ako dobrovoľník. Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky..). Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú. Pozná funkcie a právomoci oboch parlamentov. Zaujíma sa o ich činnosť, aktívne sa zapája do spolupráce. Pozná meno predsedu školského parlamentu.

Obvodný žiacky parlament	Pozná fungovanie obvodného žiackeho parlamentu. Vie, kto zastupuje ich školský žiacky parlament v obvodnom parlamente. Zaujíma sa o aktivity obvodného žiackeho parlamentu (vie, že sa pripravuje na aktívny občiansky život v dospelosti).

Obsahový štandard Občianska náuka, 8. ročník	Výkonový štandard
Štát a právo Štát a jeho podstata	Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať všetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom.
Funkcie štátu	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií. Vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi.
Formy vlády	Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti.
Zložky štátnej moci	Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.
Zákonodarná moc	Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Vie rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona.
Vzťah štátu a práva	Vie definovať pojem právo. Vie zdôvodniť spätosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona.
Právne normy	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem.
Právne inštitúcie SR	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine. Vie rozlíšiť služby advokáta a notára.
Právne vedomie	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu. Vie zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.
Právny poriadok (systém) SR	Vie definovať pojem právne predpisy. Vie hierarchizovať pojmy právneho systému SR. Vie opísať dve vybrané odvetvia verejného práva. Vie opísať tri vybrané odvetvia súkromného práva.
Rodinné právo	Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy. Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny.

Trestné právo	Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine. Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.
Obsahový štandard Občianska náuka, 9. ročník	Výkonový štandard
Ekonomický život v spoločnosti Základné pojmy	Žiak vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť uvedené pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie vypracovať návrh využitia konkrétneho vzácného výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu. Uvedomuje si dôsledky rozhodnutí. Učí sa konať rozvážne a zodpovedne.
Ekonomika a ekonómia	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť jednotlivé pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v jeho praktickom živote.
Základné ekonomické otázky	Vie vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok.
Typy ekonomík	Vie vysvetliť podstatu troch typov ekonomík. Vie porovnať jednotlivé ekonomiky z hľadiska pozitív i negatív. Na konkrétnych príkladoch vie aplikovať riešiteľnosť základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky.
Trhová ekonomika	Vie charakterizovať trhovú ekonomiku tromi znakmi. Vie uviesť charakteristiku vlastníckych práv. Vie vysvetliť vzťah medzi vlastníckymi právami a efektívnym využívaním zdrojov.
Trhový mechanizmus	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie na praktických príkladoch vysvetliť vzájomný vzťah medzi ponukou, dopytom a cenou tovaru a služieb. Vie určiť faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny ponuky a dopytu. Vie uviesť praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte.
Základné formy podnikania	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie charakterizovať základné podmienky úspešného podnikania. Na konkrétnom príklade zo života opíše úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.
Výroba, výrobca	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a množstvom tovaru. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a konkurencieschopnosťou.
Spotrebiteľ, spotreba	Vie definovať uvedené pojmy. Vie uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou. Na konkrétnych príkladoch vie uviesť obmedzenie súkromnej spotreby. Vie použiť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov.
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie rozlíšiť jednotlivé pojmy. Vie určiť faktory, vytvárajúce hodnotu peňazí. Vie zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike. Vie porovnať z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie. Vie posúdiť mieru rizika pri využití nebankového subjektu ako typu finančnej inštitúcie.